

Přehled výukových metod

Vyučovací metoda = *postup, cesta, způsob vyučování (řec. methodos).*

- ✓ *činnost učitele a žáka k dosažení stanovených vzdělávacích cílů.*

Klasifikace metod podle:

- ✓ *fází vyučovacího procesu (utváření, upevňování, prověřování vědomostí),*
- ✓ *způsobu prezentace (slovní, názorné, praktické),*
- ✓ *charakteru specifické činnosti (metody uplatňované v jednotlivých vyučovacích předmětech);*
- ✓ *způsobu interakce mezi učitelem a žáky: frontální, skupinové, individuální.*

I. Klasické výukové metody

✓ **Metody slovní:**

*vyprávění, vysvětlování, přednáška, rozhovor
práce s textem,*

✓ **Metody názorně-demonstrační:**

*předvádění a pozorování, práce s obrazem,
instruktáž*

✓ **Metody dovednostně-praktické**

napodobování

II. Aktivizující metody

- ▼ Metody diskusní
- ▼ Metody heuristické, řešení problémů
- ▼ Metody situační
- ▼ Metody inscenační
- ▼ Didaktické hry

III. Komplexní výukové metody

- ✓ Frontální výuka
- ✓ Skupinová a kooperativní výuka
- ✓ Partnerská výuka
- ✓ Individuální a individualizovaná výuka, samostatná práce žáků
- ✓ Kritické myšlení
- ✓ Brainstorming

- ▼ Projektová výuka
- ▼ Výuka dramatem
- ▼ Otevřené učení
- ▼ Učení v životních situacích
- ▼ Televizní výuka a výuka podporovaná počítačem
- ▼ Manipulování, laborování a experimentování

Metody slovní

- ▼ Vyprávění
- ▼ Vysvětlování
- ▼ Přednáška
- ▼ Práce s textem

Aplikace vyprávění do vyučování

- ▼ motivace
- ▼ při výkladu nového učiva
- ▼ vyprávění podle osnovy (psané či kreslené) či klíčových slov
- ▼ převyprávění pohádky, příběhu

- ✔ dokončení vyprávěného příběhu
- ✔ dramatizace vyprávění
- ✔ převyprávění děje v cizím jazyce (převedení do jiného času, atd.)
- ✔ vyprávění pohybově či mimicky vystihnout – nejdůležitější úseky

Vysvětlování či výklad

- ✔ **logický a systematický postup při zprostředkování učiva žákům,**
- ✔ **respektuje jejich věkové zvláštnosti,**
- ✔ **vychází z aktuálního stavu vědomostí a dovedností.**

Požadavky na vysvětlování

- ✓ postupnost vyvozování
- ✓ návaznost na předchozí znalosti
- ✓ srozumitelnost konkrétních příkladů
- ✓ využívání názorných pomůcek
- ✓ jasný, přesný, výstižný jazyk

- ✔ orientace na hlavní fakta od konkrétního k abstraktnímu
- ✔ logická stavba, analogie, zobecňování
- ✔ strukturování poznatků
v systému navazování na jiné předměty,
obory

Aplikace vysvětlování do vyučování

- ✓ při výkladu nového učiva
- ✓ vysvětlování jako forma zkoušení (totožného příkladu, analogického příkladu)
- ✓ forma práce s nadanými dětmi (referát, ...)
- ✓ drobné testovací otázky na porozumění
- ✓ vysvětlení triviální látky slabším žákem – pocit úspěchu!
- ✓ vysvětlení látky schopnějším žákem pro snazší pochopení ostatních žáků ...

Práce s (didaktickým) textem

- ✓ metoda založená na zpracovávání textových informací,
- ✓ jejich využití směřuje k osvojení nových poznatků, jejich rozšíření a prohloubení.

- ▼ verbální informace, instrukce,
- ▼ příklady ilustrující tyto informace
- ▼ otázky a učební úlohy
- ▼ klíčová slova (grafické zvýraznění)
- ▼ přílohy (mapky, schémata, rozšiřující informace)
- ▼ rejstříky

Žák dokáže:

- ✓ **vyčlenit a označit v textu** (podtržením, barevným zvýrazněním) **klíčové informace a hlavní myšlenky**
- ✓ **stanovit vztah mezi těmito informacemi** (pojmy)
- ✓ **uspořádat klíčové informace** podle určitého kritéria
- ✓ **vyjádřit uspořádané informace graficky**

- ✓ prezentovat **obsah** textu **vlastními slovy**
- ✓ zaujmout k hlavním myšlenkám textu **vlastní stanovisko**
- ✓ **zformulovat otázky** k textu
- ✓ **doplnit text** vlastním hodnocením, **komentářem**